

الله أكبر

چهل گام و چهل دام

در آداب زیارت و شبهات اربعین

علی باقر شیخانی

فهرست

۱۱	دیباچه
۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: چهل گام (آداب سفر زیارتی)
۱۶	گفتار اول: پیش از سفر
۱۶	۱. قصد قربت در سفر زیارتی
۱۷	۲. معرفت نسبت به امام
۱۸	۳. روزه گرفتن
۱۹	۴. غسل زیارت
۱۹	۵. خواندن دعای سفر
۲۰	۶. پرهیز از خودآرایی
۲۰	گفتار دوم: در مسیر سفر
۲۱	۷. خوش رفتاری با همسفران
۲۱	۸. کم‌گویی، نیک‌گویی و یاد حق
۲۲	۹. خشوع در برابر حق تعالی و زیاد نماز خواندن
۲۲	۱۰. پوشیدن لباس پاکیزه
۲۲	۱۱. زیاد صلوات فرستادن
۲۳	۱۲. احترام به مال مردم
۲۳	۱۳. پوشاندن چشم از نگاه به نامحرم

۱۴. کمک به همسفران و درراه‌ماندگان..... ۲۴
۱۵. رعایت تقیه..... ۲۵
۱۶. ترک محرّمات الهی..... ۲۵
۱۷. ترک دشمنی و مجادله با دیگران..... ۲۶
۱۸. ماتم‌زده و عزادار..... ۲۶
- گفتار سوم: در مقصد..... ۲۷
۱۹. دعای ورود به منزل..... ۲۷
۲۰. پرهیز از خوردن غذاهای لذیذ..... ۲۷
۲۱. غسل پیش از ورود به منطقه حائر..... ۲۸
۲۲. پوشیدن لباس پاکیزه..... ۲۹
۲۳. پابره‌نه رفتن..... ۲۹
۲۴. حرکت با وقار و آرامش..... ۲۹
۲۵. سلام کردن بر ابا عبدالله علیه السلام..... ۳۰
۲۶. تکبیر و دعا هنگام ورود به صحن..... ۳۰
۲۷. ورود با پای راست به صحن..... ۳۰
۲۸. تکبیر و دعا پس از ورود به صحن..... ۳۱
۲۹. نماز تحیت در صحن..... ۳۱
۳۰. حرکت به سوی مضجع شریف..... ۳۱
۳۱. ورود با پای راست..... ۳۱
۳۲. ورود از باب شرقی به حائر..... ۳۲
۳۳. خواندن زیارتنامه رو به حضرت..... ۳۲
۳۴. خواندن زیارتنامه در حال ایستاده..... ۳۴
۳۵. سلام بر علی اکبر علیه السلام..... ۳۴
۳۶. سلام بر شهدای کربلا..... ۳۵
۳۷. طواف خانه دوست..... ۳۵

۳۸. خواندن دعا و نماز حاجت ۳۶
۳۹. زیارت حضرت عباس علیه السلام ۳۶
۴۰. وداع با امام ۷ و شهدا ۳۶
- فصل دوم: چهل دام (شبهات سفر) ۳۹**
- گفتار اول: جواز سفر زیارتی، عزاداری و پیاده روی اربعین ۴۰
۱. گناه و شرک بودن سفر برای زیارت قبور ۴۱
۲. زیارت رفتن برای زنان حرام است ۴۷
۳. پیاده‌روی اساس و ریشه‌ای در اسلام نداشته و مشروعیت ندارد ۴۹
۴. مشروع نبودن پیاده‌روی برای زیارت اربعین ۵۱
۵. اهل سنت سفر گروهی برای زیارت قبور اولیا را قبول ندارند ۵۳
۶. بدعت بودن عزاداری و انتساب آن به یهودیت و مسیحیت ۵۴
۷. ملعون شمردن نوحه‌سرایی و گوش دادن به آن در روایات ۵۸
۸. آیا شیوه‌های عزاداری در اربعین اسلامی است و احبای اربعین بر خلاف سنت نبوی نیست؟ ۶۲
- گفتار دوم: اهمیت و فلسفه زیارت اربعین ۶۳
۹. عدد چهل چه ویژگی‌ای دارد که روز اربعین شیعیان آن قدر به آن اهمیت می‌دهند؟ ۶۳
۱۰. چرا در روایات ثواب متفاوتی برای زیارت اربعین امام حسین علیه السلام بیان شده است؟ ۷۰
۱۱. چرا بزرگداشت اربعین تنها برای امام حسین علیه السلام مطرح، و برای سایر اهل بیت: مطرح نیست؟ ۷۳
۱۲. در آیات قرآن کریم دلیلی بر زیارت اربعین وجود ندارد، از این رو این کار بر خلاف دستورات اسلام است! ۷۴
- گفتار سوم: تاریخچه اولین زیارت و زائران اربعین ۷۵
۱۳. وجود اختلافات بسیار درباره اربعین حسینی ۷۵
۱۴. چرا برخی مورخین اشاره‌ای به اربعین نکرده‌اند؟ ۸۰
۱۵. بیستم ماه صفر چه ارتباطی با اربعین دارد! ۸۱
۱۶. اولین زائر اربعین؛ جابر بن عبدالله یا اهل بیت علیهم السلام ۸۴
۱۷. با وجود منزلت امام سجاد علیه السلام چرا جابر اولین زائر شمرده شده است؟ ۸۵

۱۸. نامشخص بودن محل دفن امام حسین: با زیارت قبر ایشان از سوی جابر چگونه توجیه می‌شود؟.. ۸۶
۱۹. ارتداد جابر چگونه با حضور وی در کربلا قابل جمع است..... ۸۷
۲۰. سکوت منابع کهن تاریخی درباره بازگشت کاروان به کربلا چگونه توجیه می‌شود؟..... ۸۹
۲۱. ذکر نشدن رسیدن کاروان اسرا یا جابر در روز اربعین در گزارش شیخ مفید..... ۹۰
۲۲. قرار نداشتن کربلا در مسیر شام به مدینه..... ۹۱
۲۳. نرسیدن کاروان اسرا در روز بیستم صفر به کربلا..... ۹۴
۲۴. ملاقات نکردن عطیه با امام سجاد (علیه السلام) و اهل بیت در روز اربعین..... ۹۵
- گفتار چهارم: زیارتنامه اربعین..... ۹۶
۲۵. چرا زیارتنامه اربعین در کامل الزیارات نیامده است؟..... ۹۶
۲۶. بدعت بودن خواندن زیارتنامه اربعین در غیر کربلا..... ۱۰۱
- گفتار پنجم: پیامدها و آسیب‌های پیاده‌روی زیارت اربعین..... ۱۰۵
۲۷. دلیل پیاده‌روی زیارت اربعین چیست؟..... ۱۰۵
۲۸. پیاده‌روی چندروزه با محروم شدن از زیارت بیشتر چه توجیهی دارد؟..... ۱۰۷
۲۹. با وجود وسایل نقلیه، پیاده‌روی چه فایده‌ای دارد!..... ۱۰۸
۳۰. چرا پیاده‌روی مختص زیارت امام حسین (علیه السلام) است؛ نه دیگر امامان!..... ۱۰۹
۳۱. پیاده‌روی که باعث اضرار به بدن شود (مانند پیاده‌روی اربعین) جایز نیست..... ۱۱۱
۳۲. پیاده‌روی اربعین بدعتی است که نظام ایران در تقابل با عربستان برای بهره‌برداری سیاسی ایجاد کرده است..... ۱۱۳
۳۳. شیعیان در تقابل با اهل سنت مراسم اربعین را برگزار می‌کنند..... ۱۱۴
۳۴. هدف نظام اسلامی از اربعین دخالت در عراق است..... ۱۱۶
۳۵. ایران از طریق اربعین و زیارت عتبات گروه‌های تحت امر خود در این کشور را برای دستیابی به اهداف نامشروع تقویت می‌کند..... ۱۱۶
۳۶. حضور زن‌ها در روز اربعین بدون اجازه همسر و در ازدحام جمعیت در کربلا جایز نیست..... ۱۱۷
۳۷. هزینه‌های مالی زیاد پیاده‌روی و نیاز فقرا..... ۱۱۹
۳۸. رفتن جمع کثیری از زائران به زیارت اربعین موجب ایجاد اخلاص در روند زندگی در عراق می‌شود!..... ۱۲۲

فهرست

۳۹. در جریان راهپیمایی اربعین در مصرف غذا و نوشیدنی اسراف می‌شود..... ۱۲۲

۴۰. آیا شهر کربلا گنجایش جمعیت بیست میلیونی را دارد؟..... ۱۲۳

۱۲۵ فهرست منابع

دیباچه

مراسم پیاده‌روی اربعین حسینی از بزرگ‌ترین اجتماعات جهان است که هر ساله با شکوهی بیشتر برگزار می‌شود و جهانیان را شگفت‌زده می‌سازد. ابعاد کمی و کیفی این مراسم به قدری گسترده است که آن را به یک رویداد منحصربه‌فرد بین‌المللی تبدیل کرده است.

افراد مختلفی از سرتاسر جهان تلاش می‌کنند با احیای سنت پیاده‌روی اربعین و شرکت در این همایش بزرگ، علاقه و محبت خود را به سالار شهیدان کربلا نشان دهند و با زنده نگه‌داشتن نهضت عاشورا عشق خود را به خاندان عصمت و طهارت ابراز کنند. کنار پیاده‌روی اربعین هر ساله برنامه‌های مختلفی برگزار می‌شود تا عظمت این حرکت صلح‌آمیز و منحصربه‌فرد را به جهانیان نشان دهد.

نگارنده این اثر علاوه بر تبیین آداب زیارت اربعین، به شبهات و هائیان در این زمینه پاسخ داده است. ضمن تشکر از جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای علی باقرشیرازی، که در تألیف این اثر ارزشمند تلاش کردند، و ارزیابان محترم حجت الاسلام و المسلمین آقای داود حسینی، حجت الاسلام و المسلمین محمدسعید نجاتی و جناب آقای دکتر مهدی نکویی سامانی امیدواریم توانسته باشیم گوشه‌ای از

عظمت این حرکت جهانی را نشان داده و شبهات بی پایه فرقه وهابیت را پاسخ داده
باشیم.

من الله التوفیق و علیه التکلان

پژوهشکده حج و زیارت

گروه اخلاق و اسرار

مقدمه

استحباب زیارت قبر پیامبر ﷺ از ضروریات همه مذاهب^۱ و زیارت قبور اهل بیت او از ضروریات مذهب شیعه است. روایات متواتر مربوط به این عمل به اندازه‌ای است که درباره هیچ امر مستحبی این گونه وارد نشده است.^۲ اما زیارت سرور و سالار شهیدان حکایت دیگری دارد؛ چراکه عظمت شهادتش، مصباح هدایت و کشتی نجات بودنش و حرارتی که عشق او در دل‌ها افروخته، سبب شده تا همواره قبله دل‌ها به سوی او باشد و این مشعل فروزان راه نجات و سعادت را به جهانیان نشان دهد.

امامان پس از او بر زیارت آن حضرت در زمان‌ها و مکان‌های مختلف تأکید داشته‌اند؛ به همین دلیل شیعیان همواره نام و یاد امام حسین (علیه السلام) را زنده نگه داشته‌اند و حوادث زمان و ظلم ظالمان نتوانسته است آنان را از زیارت باز دارد؛ چه آن زمانی که به امر متوکل مزار شهدای کربلا را شخم زدند، آب بر او بستند و دست و پای زائران را قطع کردند و چه آن زمانی که به دستور صدام راهپیمایان را زندانی و اعدام می‌کردند و

۱. نووی می‌گوید: «و یستحب زیارة قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ لِمَا رَوَى ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي»؛ المجموع شرح المذهب، ج ۸، ص ۲۷۲. ابن قدامه حنبلی نیز می‌گوید: «و يُسْتَحَبُّ زِيَارَةُ قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ -؛ لِمَا رَوَى الدَّارُ قُطَيْبِيُّ، بِإِسْنَادِهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ - : «مَنْ حَجَّ، فَزَارَ قَبْرِي بَعْدَ وَقَاتِي، فَكَاتَمًا زَارَنِي فِي حَيَاتِي». وَ فِي رِوَايَةٍ: «مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي»؛ المعنى، ج ۲، ص ۴۷۷.

۲. مجموعه شش جلدی جامع زیارات المعصومین (چاپ مؤسسه امام هادی (علیه السلام) بهترین گواه بر این مدعاست.

چه آن هنگام که جاهلانی همچون داعش کمر به نابودی این قبله مقصود بستند، اما دفاع جانانه و مظلومانه مدافعان حرم و حریم اهل بیت علیهم السلام توطئه آنان را خشی کرد و زیارت آن حضرت، به ویژه پیاده‌روی اربعین، با عظمت و شکوهی بس بالاتر و بالاتر برگزار شد.

اما دشمنان از پای ننشستند و این بار وارد تهاجمی فرهنگی شده‌اند و با طرح شبهات می‌خواهند با زیر سؤال بردن پیاده‌روی اربعین پشتوانه فرهنگی و شرعی زیارت و بنیان اعتقادی زائران را سست کنند؛ به همین دلیل لازم است در این عرصه نیز به دفاع پرداخته شود تا دشمنان مأیوس شوند و این مشعل فروزان همواره برای جهانیان نورافشانی کند. از این رو در این تحقیق چهل شبهه مربوط به اربعین مطرح شده است و پیش از آن نیز به چهل گام در مسیر عشق حسینی علیه السلام، که آداب رفتن در این مسیر است، اشاره شده است. امید است این اثر ناچیز ذخیره اخروی برای اینجانب و رهنمایی هرچند اندک، برای روندگان مسیر عشق و شور و دلدادگان حسینی باشد.

انه قریب مجیب

پنجم جمادی‌الاولی ۱۴۴۳ قمری، سالروز ولادت حضرت

زینب کبری علیها السلام

علی باقر شیخانی

آذر ۱۴۰۰ شمسی